Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 175. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 18-го СЕРПНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 18, 1978 No. 175. VOL. LXXXV.

ВИЯСНЮЮТЬ СТАНОВИЩЕ СЕН. ЮЗИКА ДО КАНАДСЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ

Оттава, Канада. Спеціяльна Комісія канадського сенату для розглянення пропозицій до нової кандської конституції, запропонованої в червні ц. р. ліберальним урядом прем'єр-міністра Еліота Трудо, відбула 8-го, 9-го і 10-го серпня ц. р. переслухання і переглянула надіслані численні пропозиції, які включають також статтю про права і обов'язки громадян, що повинна бути включена до нової конституції.

Сен. Павло Юзик

В дискусії сенатор Павло Юзик з Манітоби завважив, що стаття про права і обов'язки громадян не є ще повною, бо у ній з'ясовані лише права, але немає обов'язків громадян Канади. Сенатор Юзик відмітив, що конституції Федеративної Республіки Німеччини, Швайцарії й інших демократичних країн встановляють також обов'язки своїх громадян. Він також вказав на совєтську конституцію, яка встановляє обов'язки громадян в тоталітарному контексті. Канадська преса інформувала опісля, що сенатор П. Юзик пропонував совєтський модель конституції, що дуже здивувало його колег в сенаті. Це далеко від правди, — інформується в офіційному листку канадського сенату, — сенатор Юзик стверджує, що совєтська конституція є обманливою, що доказали численні дисиденти такі, як Сахаров, Солженіцин, Руденко і багато інших. Але справа включення прав і обов'язків громадян Канади до нової конституції є дуже важливою, бо це є частиною демократичного процесу і її розглядатиме комісія сенату. До цих обов'язків належать участь у виборах, пошана до законів країни, оборона національної чести Канади, забезпечення довкілля, спротив дискримінації, респектування громадян різного походження тощо. В сенатському листку закликається усіх громадян, які хотіли б висловити свою думку до цієї справи, писати на адресу: сенатор П. Юзик — Ди Сенат, Оттава, K1A OA4, Канада.

СЕНАТ СХВАЛИВ ПОДАТКОВІ КРЕДИТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖІВ

Вашінгтон. — У вівторок, 15-го серпня, Сенат 65-ма голосами проти 27-ох схвалив законопроєкт, який пропонує надавати податкові кредити студентам коледжів та університетів, чи їхнім батькам, щоб в такий спосіб облегшити їхні оплати за навчання, але раніше 56-ма голосами проти 41-го сенатори відкинули пропозицію, щоб такі податкові кредити стосувалися також батьків, діти, яких ходять до приватних чи парафіяльних початкових і середніх шкіл. Законопроєкт тепер передано спільній комісії обох Палат Конґресу для усунення розбіжностей, бо Палата Репрезентантів ще в червні схвалила проєкт, який таки пропонує податкові кредити батькам дітей, які навчаються у приватних і парафіяльних початкових і середніх школах.

Згідно із сенатським законопроєктом, студенти вищих шкіл, чи їхні батьки, в цьому році могли б одержати до 250 долярів податкового кредиту, якщо вони повночасові студенти. Згадана сума стосувалася б кожного студента в даній родині і податкові кредити були б ретроактивні від 1-го серпня ц. р. Починаючи з 1-го жовтня 1980-го року максимальні податкові кредити зросли б до 500 долярів і з них могли б тоді вже користати також студенти, які не беруть повної програми навчання („парт-тайм студентс").

Демократичний сенатор Деніел Мойніген з Ню Йорку гостро скритикував рішення Сенату щодо відмови податкових кредитів для учнів приватних чи парафіяльних шкіл, вказуючи, що батьки тих дітей несправедливо поносять подвійні кошти, бо не тільки платять за навчання їхніх дітей у тих школах, але також мусять платити податки на підтримку системи публічних початкових і середніх шкіл. Мойніген заявив, що Сенат таки повинен був призначити 250 долярів податкового кредиту для учнів приватних і парафіяльних шкіл і заперечив твердження тих, які вважають, що такі кредити порушували б Перший Додаток до Конституції ЗСА, який запевняє „відокремлення церкви і держави".

Президент Джіммі Картер кілька разів вже натякав, що накладе „вето" на будь-який законопроєкт, який пропонує податкові кредити для студентів коледжів і приватних початкових та середніх шкіл. Президент пропонує поширити програми федеральних дотацій і позичок для студентів вищих шкіл. Однак, як вказує сенатор Мойніген, пропозиція Білого Дому цілком іґнорує учнів приватних і парафіяльних шкіл і тому він та інші сенатори противляться тому плянові Білого Дому.

СССР І ТАЙВАН ПРОДОВЖУЮТЬ АТАКУВАТИ ЯПОНІЮ ЗА ДОГОВІР З КИТАЄМ

Токіо, Японія. — Пресові аґентства інформують, що вістку про підписання мирового договору і договору про дружню співпрацю Японії з Китайською Народною Республікою прихильно привітали у Вашінгтоні й інших західніх столицях, але принаймні дві держави — Совєтський Союз і республіка національного Китаю на Тайвані не тільки розчаровані, але і озлоблені на Японію і КНР. Договір, як відомо, включає контроверсійну клявзулю про засуд гегемоністів, яку комуністична преса Китаю вже почала використовувати на всі лади для засуду совєтського експансіонізму, але й СССР, спільно з Тайваном, не перестають атакувати КНР, кажучи, що Пекін використовує договір для просування своєї власної експансивної політики. „Іронія так хоче, — пише кореспондент газети „Ди Нюз Ворлд" Роберт Мортон у числі з 16-го серпня ц. р., — що дві держави, які визнають протилежну ідеологію, знаходять спільну мову відносно договору і китайської закордонної політики взагалі".

В офіційній заяві, опублікованій в Тайпеї 12-го серпня ц. р., тобто в тому самому дні, коли був підписаний договір, міністер закордонних справ Тайвану Шен Чанґ-гуан сильно атакував мировий договір Японії з Китаєм, підкреслюючи, що цей договір не тільки підриває дружні зв'язки Тайвану з Японією, але також може дуже пошкодити Японії та іншим країнам Азії в районі Пацифіку. „Пекінські намагання комунізувати Японію й інші країни Азії ніколи не мінялися", — заявляв Шен, відмічуючи при тому, що Тайван ніколи не визнає підписаної умови. Шен також наголошував, що не комуністи на материку репрезентують китайський народ, а уряд в Тайпею і так залишиться, поки китайський народ не позбудеться комуністичних верховодів.

Японія вже раніше зірвала дипломатичні зв'язки з Тайваном, як тільки почались переговори з пекіном про підписання договору, але обидві країни вдержують між собою контакти і ведуть пожвавлену торгівлю.

Помимо того, що московська реакція не була такою гострою, як реакція уряду на Тайвані, політичні спостерігачі висловлюють думку, що Японії більше загрожує СССР, як Тайван чи будь-які інші держави світу. Совєтське аґентство ТАСС більше концентрує свої атаки на КНР, яка, мовляв, хоче накинути свою волю іншим країнам Азії. Совєти також категорично відкидають запевнення Японії, що договір не звернений проти жадної держави. Прем'єр-міністер японського уряду Такео Фокуда вислав нового амбасадора до Москви з виразними інструкціями запевнити совєтів, що договір в ніякому випадку не затор куватиме японсько-совєтських зв'язків і співпраці. Але коли репрезентант Японії з'явився в міністерстві закордонних справ СССР, йому холодно заявили, що Совєтський Союз дивитиметься на практичні потягнення зв'язані з договором, а не на теоретичні запевнення. Совєтський амбасадор до Японії Дімітрій Полянський виїхав до Москви, як тільки стало відомо, що договір був підписаний, і не відомо коли і чи взагалі повернеться до Токіо. Теоретично Японія і СССР перебувають ще в стані війни, бо мировий договір з часів Другої світової війни ніколи не був підписаний між цими двома країнами.

О. ТИХИЙ І П. ВІНС ПОЧАЛИ ГОЛОДІВКУ

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Як повідомляє академік Андрій Сахаров з Москви, український політичний в'язень, член Гельсінкської групи Олекса Тихий розпочав при кінці липня ц. р. голодівку, вимагаючи перегляду його справи. Стан здоров'я Тихого в наслідок цієї голодівки дуже погіршився. В Україні є побоювання, що Тихий має намір продовжувати голодівку безконечно.

Олекса Тихий, 49-річний вчитель, був заарештований в Донецьку 5 лютого 1977 року за діяльність в Українській громадській групі сприяння виконанню Гельсінкських угод. Суд над ним і Миколою Руденком відбувся 23 червня — 1 липня 1977 року в місті Дружківка Донецької области. Олексу Тихого засудили на 10 років позбавлення волі і 5 років заслання; Миколу Руденка на 7 років позбавлення волі і 5 років заслання. Олекса Тихий перебуває тепер в Мордовському таборі ч. 1.

З України прийшла вістка, що 29 липня ц. р. розпочав голодівку Петро Вінс, член Української Гельсінкської групи, який тепер знаходиться в київській тюрмі. Петра Вінса засудили в березні ц. р. на рік ув'язнення за „дармоїдство". У другій половині травня ц. р., у тюрмі в Києві його побив прапорщик Бурлець.

Після засуду, Вінс вніс прохання про касацію, яка мала розглядатися ще в травні ц. р.

Батько Петра Вінса, Георгій Вінс, відомий баптистський пастор, відбуває 5-річний присуд за релігійні переконання. (Якутская АССР, г. Якута, пос. Табага, учр. ЯД-40/7).

Відділ КУК в Торонті в обороні Левка Лук'яненка

Торонто (КУК). — В щоденнику „Ґлоб енд Мейл" з датою 28 липня 1978, з ініціятиви і на кошт Відділу КУК в Торонто поміщено велике повідомлення в обороні Л. Лук'яненка зараз після його засуду совєтським судом на 10 років примусової праці і 5 років заслання. В тексті повідомлення вставлено лист-вирізок, щоби читачі звертались до прем'єра П. Е. Трудо своїми підписами під написом „Я долучуюся до всіх тих, хто виступив в обороні Л. Лук'яненка та інших засуджених членів Оборони Гельсінкських Угод і прошу поставити вимогу на їх негайне звільнення".

Левко Лук'яненко

Повідомлення Торонтонського Відділу КУК опубліковано під наголовком „Чи є „злочинцями" ті, яких Канада іменувала кандидатами на Нобелівську Нагороду Миру?" Разом з підписом і адресою Відділу КУК подано повністю назви всіх 33 Складових Організацій цього Відділу, які разом репрезентують велику більшість 80,000 українців, замешкалих в метрополітальному Торонті.

У державних школах Манітоби вводять українсько-англійське двомовне навчання

Вінніпеґ (КУК). — У висліді інтервенції, представленої 27 лютого 1978 р. прем'єрові і міністрові шкільництва Манітоби делеґацією Централі КУК і Вінніпезького Відділу КУК враз з представниками Канадського Інституту Українських Студій з Едмонтону і Вінніпезького Клюбу УПіП, дня 20 липня 1978 р. доповнено шкільний закон Манітоби правом уживання іншої мови, побіч мов англійської і французької, „як мови навчання не більше як 50 відсотків шкільних годин для пробних кляс, визначених міністром шкільництва".

Згідно з тією зміною шкільного закону, Департамент Шкільництва Манітоби підготовляє відкриття пробних 2-мовних кляс навчання предметів пополовині в англійській і українській мовах в шкільному році 1978-79. Якщо зголоситься відповідне число учнів до початкових кляс навчання в українській і англійській мовах, такі кляси передбачено відкрити в 3-ох дивізіях Вінніпеґу, а поза Вінніпеґом в Трансконі і Вайта.

Незалежно від цієї можливости відкриття 2-мовних українсько-англійських кляс, на зразок кляс, започаткованих в Алберті, в державних школах Манітоби понад 4,000 учнів навчається щоденно української мови як обов'язкового предмету в клясах усіх ступнів народних і середніх шкіл.

ЗСА закликають союзників не продавати комп'юторів Москві

Вашінґтон. — Речник Державного департаменту Годдінґ Картер у вівторок, 15-го серпня, поінформував, що після того, як президент Джіммі Картер, реаґуючи на засуди совєтських дисидентів Анатолія Щаранського, Александра Ґінзбурґа та Віктораса Петкуса, уневажнив заплянований продаж комп'ютора „Юнівек" совєтському пресовому аґентству ТАСС, американський уряд закликав уряди Британії, Франції, Західньої Німеччини та Японії теж не продавати подібних комп'юторів Совєтському Союзові.

ТАСС був замовив цей комп'ютор у фірмі Сперрі-Ренд для використання під час Олімпійських Ігрищ, які в 1980-му році проходитимуть у Москві.

Президент Картер, повідомляючи про його рішення припинити продаж комп'ютора, не згадував про засуди совєтських дисидентів, а заявив, що рішення запало з причин, які пов'язані з питанням крайової безпеки, бо „Юнівек" занадто удосконалений, щоб опинитися в руках совєтських властей. Натомість інші члени американського уряду твердять, що припинення продажу комп'ютора таки було відплатною акцією за засуди згаданих совєтських дисидентів.

Продаж такої розвиненої технології, як згаданий комп'ютор, підлягає згоді цілого комітету Західніх союзників, який має назву КОКОМ. Таким чином кожний член фактично може накласти „вето" на продаж розвиненої машинерії комуністичним країнам. Коментатори припускають, що заклик уряду ЗСА до урядів союзних держав не продавати комп'юторів ТАСС-ові був натяком, що президент Картер готовий у крайнім випадку покористуватися правом на „вето".

Японія молитвою відзначила 33 річницю закінчення Другої світової війни

Токіо, Японія. — Ройтер інформує, що Японія молитвою відзначила 33-ту річницю від дня закінчення Другої світової війни. Імператор Японії Гіроґіто закликав японців 15-го серпня ц. р. припинити на одну хвилину працю і в молитві спом'янути три мільйони земляків, які загинули в часі Другої світової війни. Гіроґіто при тому відмітив, що йому ще й досі болить серце, як пригадує собі воєнні часи. Імператор Японії, якому минуло 77 років життя, є символічним духовим зверхником японського народу на протязі останніх 53-ох років. В часі молитовної згадки він стояв біля пам'ятника жертвам війни у глибокім задумі і молився за тих, що загинули 33 роки тому.

Щербицький атакує „буржуазних ідеологічних диверсантів"

Київська „Молодь України" інформує, що під час липневої Республіканської Наукової Конференції в Києві доповідав перший секретар ЦК Комуністичної партії України В. В. Щербицький на тему: „Велика ленінська партія — партія революційної боротьби і комуністичного творення". Щербицький, проаналізувавши виникнення большевизму і пройдений шлях партії від її II до XYII з'їзду та її світове й „епохальне" значення, назвав Компартію України — „випробуваним загоном КПСС". Відтак, щоб ще більше підкреслити значення партії, Щербицький відкликався на слова генерального секретаря ЦК КПСС Л. І. Брежнєва, який сказав, що „партія — це колективний розум усього народу". Опісля Щербицький віддав данину „всесильному вченні Маркса", водночас стверджуючи, що „його величезної сили революційний заряд викликають страх і ненависть старого світу, всіх наших недругів". Щербицький дальше заявив, що не „випадково буржуазні ідеологи особливо запеклим нападкам піддають плодотворну теоретичну і практичну діяльність КПСС, фальсифікуючи її керівну роль у нашому суспільстві, в розвитку соціялістичної демократії. У цих умовах важливою вимогою до ідеологічної роботи є підвищення бойовости, наступальности в боротьбі з буржуазною ідеологією і чужими нашому способові життя проявами".

Щербицький, говорячи про „гонку зброєнь" і про „імперіялістичні кола противників розрядки", повів у своїй доповіді гостру атаку проти „імперіялістів і реакціонерів", які „під прикриттям лицемірного і розгнузданого галасу про мниму радянську загрозу, якісь порушення прав людини в соціялістичних країнах, ведуть проти нас ретельно скоординовану „психологічну війну". Вони намагаються всіляко підтримати окремих відщепенців, тих, хто, потрапивши на вудку ідеологічних диверсантів або спецслужб імперіялізму, виступає проти завоювань соціялізму, проти свого народу. Вороги миру і розрядки хотіли б присвоїти собі права суверенних народів і визначати, які закони іноземних держав хороші, а які погані, кого слід вважати порушником законів, а кого ні".

„Але, — твердив далі Щербицький, — ніяка димова заслона не приховає підступних намірів антирадянщиків, не введе в оману світову громадськість".

Щербицький додав, що „провокаційна кампанія, за допомогою якої реакційні мілітаристські кола втручаються у внутрішні справи соціялістичних держав і намагаються підірвати розрядку, суперечить Заключному актові і самому духові Гельсінкі. У радянських людей своя правосвідомість: для них найвища соціяльна цінність — соціялістичне суспільство, завойоване і створене в гострій і важкій боротьбі".

Богдан Тарнавський видужує після важкої операції

З Фонду Катедр Українознавства інформують, що екзекутивний віцепрезидент цього Фонду та асистент директора Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету для публічних зв'язків, відомий ентузіяст цих студій та громадський діяч мгр Богдан Тарнавський 8-го серпня ц. р. перейшов важку операцію, після якої тепер видужує та поступово приходить до сили.

Операція відбулася після того, як родинна лікарка спостерегла в мгра Б. Тарнавського деякі симптоми можливого удару мозку і негайно спрямувала його до шпиталю, де після інтенсивних тестів хірург д-р Айра Кафов усунув заблькування з артерії, яка доводить кров до мозку. Операція відбулася, як згадано, 8-го серпня в шпиталі св. Петра в Ню Бронсвіку, Н. Дж., та пройшла з повним успіхом, і пацієнт, після двох тижнів перебування в шпиталі, повернувся до свого дому і тепер, під доглядом родинної лікарки та під опікою своєї дружини пані Алі, поступово повертається до здоров'я і сил.

Померла вдова по б. редакторові „Свободи" О. Стеткевичеві

Делрей Біч, Фльорида (в. д.). — Дня 26-го липня 1978 померла на 94-му році життя Бронислава Стеткевич, жінка б. редактора „Свободи" Осипа Стеткевича, в домі своєї дочки Віри. За останні три роки п-і Бронислава Стеткевич була в комі під опікою медсестер.

Від 1905 р. коли Осип Стеткевич прибув з жінкою до Америки, п-і Стеткевич була невідступною дорадницею та співробітником на українській народній ниві свого чоловіка. Осип Стеткевич був редактором „Свободи", тоді, коли осідок її був в Ню Йорку, і рівночасно він вів українські школи, організував українські театральні вистави, в чому його дружина йому допомагала, приготовляючи строї для артистів, переводячи проби, і т. п.

Покійна осиротила дві дочки, Віру та Надю з мужем, синів проф. Иосифа Стеткевича з жінкою та дітьми та інж. Романа Стеткевича з родиною.

Працівники Союзівки відмітили ювілейні дати публікацій УНСоюзу

Союзівка (з. с.). — Працівники Союзівки, відомі із своїх мистецьких постановок в минулих сезонах в рамках серії літніх культурно- розваговиx програм згадали щоденник „Свобода" з нагоди його 85-ліття, „Український Тижневик" в його 45-ліття і дитячий журнал „Веселка" в його срібні роковини постановкою сатири в трьох діях під заголовком „Репортер зі Свободи" пера Володимира Ґентіша, яку вони з гумором і ентузіязмом вивели на сцені авдиторії „Веселка" в суботу, 12-го серпня, в присутності численних глядачів, серед них деяких членів екзекутиви УНСоюзу і працівників видавництва „Свобода".

В постановці взяло участь понад 30 юних працівників цієї оселі УНСоюзу, які приготовлялись до неї протягом попередніх двох тижнів у вільний від щоденних зайняттів час, вивчаючи ролі і пісні, приготовляючи декорації та відбуваючи проби часто-густо до пізньої ночі. Цю їхню жертвенність, як і справно виведені сцени, танки і пісні публіка винагородила довгими оплесками, а головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис під кінець п'єси висловив їм признання і подяку.

На сюжет п'єси зложився хитрий задум наймолодшого члена редакції „Свобода" Юрка Цікавого або „Снупі" (Теодор Сенчишин) намовити мистецькі ансамблі працівників Союзівки виступити на бенкеті з нагоди 85-ліття „Свободи", а заразом здобути серце Ані (Аня Дидик), в якій він залюбився ще попереднього літа на Союзівці. В порозумінні з редактором Свобідним (Алек Худолій, який в останній хвилині заступив захворілого Романа Василика), який одержав інструкції від головного редактора влаштувати бенкет, та в співпраці з редактором Тенісовим (Борис Федорців), „Снупі" — в камуфляжі студента-працівника — вдається перемовити Аню і Оксану (Оксана Кордуба) виступити на бенкеті з працівниками та одержати на це дозвіл управителя Союзівки Володимира Кваса (на прочуд всіх глядачів виступав у власній ролі). Бенкет, включно з представленням всіх присутніх правдивих членів Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу і членів Видавництва „Свобода", які прибули сюди на запрошення працівників оселі, становив фінал п'єси з мистецькою програмою.

Сцена із „Репортера зі Свободи" на Союзівці. (Світлив ред. Ігор Длябога)

Характеристичні сценки з редакції „Свободи" і

(Продовження на стор. 3-ій)

„ГОМІН УКРАЇНИ" У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ЦІЄЇ СУБОТИ

Філядельфія. — З місцевого Відділу УККА алярмують, що великий Фестиваль „Гомін України" в Робін Гуд Делл-Іст у цьому Місті братньої любови відбудеться 18-го серпня, що припадає цієї п'ятниці, а не суботи, як це помилково подано в надрукованому в „Свободі" 16-го серпня дописі Н. П.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Закривають злочинність

Тільки випадково продістаються на Захід інформації про стан злочинности в Совєтському Союзі й сателітних країнах комуністичного бльоку, бо ані совєтська, ані сателітна преса про ці справи не згадує так, наче б у країнах ,,соціялістичної співдружности'' злочинности взагалі не було. Тим часом, як інформував недавно щоденник ,,Ню Йорк Таймс'', вбивства, грабежі, ґвалтування, побиття та інші форми злочинів у Москві та інших більших містах СССР і країн сателітів стали буденним явищем. Але тому, що совєти не публікують статистики злочинности, мешканці совєтських міст не живуть у такому напруженому страху, як, наприклад, мешканці міста-великана Ню Йорку чи інших подібних міст на Заході. Помимо того, що комуно-московські диктатори заборонили говорити публічно про злочин, зробивши його тим самим ,,державною таємницею'', а соціялістичні охоронці державного і громадського порядку уважають, що в країнах ,,передового соціялізму'' не може бути злочинности, вістки про поширення злочинів в СССР всетаки продістаються у вільний світ за посередництвом численних туристів і втікачів. Про них розповідають також нові еміґранти з совєтського ,,раю'', які були наочними свідками, або і жертвами злочинів.

Про зростання злочинів у Совєтському Союзі дуже вичерпно писав свого часу виходець з СССР проф. М. Земцов. Спираючись на засекречені дані, він стверджував, що, наприклад, в 1941 р. в СССР було зареєстровано 81.000 злочинів, а 30 років пізніше злочинність піднеслася до 718.000 і значно поширилася по цілому Совєтському Союзі та перекинулась навіть до контрольованих органами КҐБ концентраційних таборів. Треба при тому пригадати, що низове начальство дуже часто приховує число злочинів перед вищим керівництвом Компартії, боячись догани.

Дейвід К. Шіплер, кореспондент ,,Ню Йорк Таймсу'' в Совєтському Союзі, пишучи про злочинність в СССР, цю найстрашнішу хворобу людства в сьогодніших часах, також наводить численні випадки вбивств, пограбувань тощо, вчинених підлітками від 14-18-го року життя. Багато з них знаходиться поза школою, заливаються безмірно алкоголем, гуртуються в банди під керівництвом старших товаришів. Коли Шіплер запитав співробітника ,,Известей'', чому про ці справи совєтські газети не пишуть і не підносять тривоги перед суспільністю, йому відповіли:,,якщо ми кожного дня будемо писати про злочини,доконані в Москві,людям буде не менш страшно, ніж, наприклад, у Ню Йорку''. Взагалі правдивої статистики злочинів не подається, її прямо затаюють, тобто зумисно закривають злочини.

Совєтська преса присвячує в останньому часі дуже багато місця алькоголізмові. І тут відчувається, що це вже не тільки звичайні сиґнали тривоги, а своєрідна кампанія боротьби з пиянством і злочинністю. При тому совєтська преса вже не згадує про ,,буржуазні впливи'', бо пиятикою та злочинами ,,втішається'' вже друге покоління, народжене в країні ,,справжнього соціялізму'', дуже часто діти високопоставлених партійних і урядових осіб Очевидно, що не тільки алкоголізм є причиною загнивання совєтської, навіть комсомольської молоді. Причин треба шукати також у самому способі безідейного життя молоді, до якого приводить комуністична фікція і забріханість.

Треба, отже, сумніватися, чи комуно-московська імперія зможе встоятись довго тільки в оперті на військову силу, егоїзм і розпиту до безтями молодь, яка не хоче мати нічого спільного з комунізмом. Імперія ,,ґвинтиків'', як писав свого часу Валентин Мороз, мусить впасти скоріше чи пізніше, тимбільше, що її розкладають ще й інші протиріччя і зокрема боротьба поневолених Москвою народів, які домагаються належної їм волі і незалежности.

Степан Женецький

ЯКЩО ЗАВТРА ВІЙНА...

I

В той час, як холоднішають відносини між Америкою і червоною Московією, Вашінґтон, провадячи політику рівноваги сил, щораз уважливіше застановляється над можливістю повної співпраці, а то й союзу з комуністичним Китаєм. В американській пресі тепер часто появляються статті й коментарі американських знавців китайських справ, у яких обговорюється з усіх боків можливості тісніших відносин з Пекіном.

Дуже цікаві думки про перспективи майбутніх відносин між Америкою і комуністичним Китаєм висловив М. Коннорс у статті ,,Китай і Росія: можливості війни'', що була надрукована в журналі ,,Америка'' з 24 червня 1978 року.

У підзаголовному розділі цей американський автор пише, що Китай і Московія (у автора всюди Росія), два великі конкуренти комуністичного світу, вже воюють за спірні території на манджурських кордонах. Якщо цей конфлікт поглибиться, пише він, Захід напевно буде втягнений в цю війну і, правдоподібно, піде на поміч Московії.

Далекосхідня бочка пороху

Уважно спостерігаючи відносини, що заіснували на довжині 4.150 миль совєтсько-китайського кордону, приходиться до висновку, що тамошні відносини криють у собі більше вибухових складників, аніж порохова бочка Середнього Сходу. Ізраїль і Сирія, що ворогують між собою, є маленькими державами і в основному їхнє поступовання залежить від постави Америки і Совєтського Союзу. Натомість Московія і Китай є великими потугами, навіть якщо не цілком рівні під оглядом мілітарної технології чи населення. Між ними заіснувала смертельна ворожнеча на тлі територіяльному, ідеологічному і — замовчуваному обома сторонами — расовому. В кожні з тих трьох поодиноких причин криються клясичні складники, що, звичайно, доводять до війни.

М. Коннорс дивується, що хоч на Далекому Сході заіснувала поважна небезпека війни, головно після багатьох збройних сутичок совєтських і китайських військ перед і після великої битви на ріці Уссурі в березні 1969 року, то Вашінґтон ще досі поважно не застановляється над тим, що робити Америці, якщо б там почалася війна. Вашінґтон навіть сердиться, коли хтось з американських військовиків займається тим конфліктом. Коли один американський генерал при НАТО (Північно-Атлантійський Оборонний Союз) заявив був у доповіді перед американськими середньошкільниками в Німеччині, що ще за їхнього життя дійде до совєтсько-китайської війни — американські власті висловили йому за це догану і відкликали до Америки.

Американці легковажать московсько-китайський конфлікт

Одною з головних причин, чому Вашінґтон так мало присвячує уваги московсько-китайській ворожнечі, є те, що американці ніяк не в силі зрозуміти важливости великого поділу в комуністичному світі. Реакція американців відносно роздору між Москвою і Китаєм є така, що одні ще далі не вірять у цей поділ, а інші приймають його із захопленням та сподіваються, що це закінчить холодну війну з Московією і спричинить повернення приятельських відносин, які існували між Вашінґтоном і Москвою в 1941-1945 роках.

Погляди тих, що не вірять у совєтсько-китайський розрив, автор називає ,,фундаменталістичним підходом до Китаю''. Вони просто відкидають можливість реального китайсько-совєтського непорозуміння. Для них китайці, це агенти Совєтського Союзу, які є частиною міжнародної комуністичної змови. Навіть тепер, після наявної совєтсько-китайської ворожнечі, вони не вірять у її правдивість. На їхній погляд, розрив між тими двома комуністичними країнами є удаваний, ціллю якого є обдурити Захід, щоб він послабив свої оборонні заходи. Приклонники того погляду вірять, що коли надійде для комуністів слушний час, то єдинока телефонічна розмова відповідної особи в Москві до відповідної особи в Пекіні припинить совєтсько-китайське непорозуміння. Жадні реальні докази не в силі захитати їхню віру в не-існування московсько-китайської ворожнечі. Один із визнавців такого погляду, коли йому вказали на збройну сутичку на річці Уссурі, відповів: ,,Насправді ніхто точно не знає, чи тоді взагалі щось притрапилося на тому місці!''

Готові допомагати москалям

Ті ж знову американці, які вірять в існуючий совєтсько-китайський розрив, є тієї думки, що коли б дійшло до совєтсько-китайської війни, Америка повинна виступити по боці... Совєтського Союзу!

(Продовження буде)

Л. Павлович

СЛОВО РІДНЕ, МОВО РІДНА...

З перспективи порівняльно ще не так давноминулого, завважуємо поступовий занепад живучости української мови серед нашої молоді в діяспорі. Здається, що ще не так давно рідне українське слово лунало серед нашої молоді, а зокрема серед тієї, яка була згуртована в наших молодечих організаціях. Приємно було прислуховуватись, коли наша молодь, вже вихована поза межами України, бездоганно послуговувалась своєю рідною мовою.

За останніх 15 років багато змінилося, а почавши від кінця 60-их років процес занепаду живучости української мови серед нашої молоді набрав жорстокого темпа, змушуючи горстку наших патріотів, які залишились ясним промінням серед байдужого моря, застановитись та вдарити в дзвін тривоги. Десятки статтей у наших часописах, журналах та численні дискусійні панелі були присвячені на те, щоб в якийсь спосіб зупинити цей процес та бодай частинно відстояти те, що нам найдорожче, нашу українську мову, яка завжди була, є і повсякчас залишається головним носієм наших національних традицій і духової спадщини. Однак, мимо моря слів і сліз, вилитих на сторінках нашої преси, стан не покращав, а навпаки, поступово погіршується. В чому причина і як цьому зарадити?

На це питання не легко дати вичерпну відповідь. Вона бо, така відповідь, залежна від низки чинників, яких не завжди легко проаналізувати, а ще важче з точністю устійнити, котрий із них є найбільш відповідальним. Серед ряду чинників, які мають рішальний вплив на збереження рідної мови, найперше і найважливіше місце займає рідний дім, а відтак ряд інших чинників, які віддзеркалюють питомі місцеві умовини середовища, серед якого приходиться нам жити. Без сумніву, і тут є незаперечні докази, що найважливішим і дуже часто рішальним чинником в збереженні рідної мови є рідний дім, де дитина навчається своєї рідної мови, а плекання і збереження рідної мови в дитинстві це забороло супроти процесу денаціоналізації і забезпечення її як повновартісного члена української спільноти. Думаю, що кожний погодиться з тим, що там, де дитина учиться рідної мови від своїх батьків, вона опанує її краще і скоріше, а процес відчуження приходить багато скоріше в міру того, коли знання і важливість цієї мови меншає. Умови і стан, в яких знаходиться сьогодні українська мова тут на наших поселеннях, зобов'язує перед усім батьків взяти на себе найбільший тягар відповідальности за її долю та збереження національної ідентичности своїх дітей.

Однак, рідний дім потребує допоміжних чинників, які рівнож наголошували б важливість і корисність знання своєї рідної мови. Одним із цих допоміжних чинників є наші молодечі організації, в яких згуртований поважний відсоток нашої молоді. Більшість наших молодечих організацій мають за свою мету вдержання ідеї самостійности України та втілення національних традицій і духової спадщини українського народу в душу нашої молоді. Однак, щоб успішно закріпити ці ідеї в нашій молоді, знання рідної мови є необхідним, бо тільки через знання рідної мови можна защепити в молодій душі дитини тасячолітні скарби української культури і пов'язати її на ціле життя з українством. Тому наші молодечі організації поруч з батьківським домом, мусять відверто і непохитно стати в обороні української мови, навіть тоді, коли це означало б обмеженість членства. На підставі численних спостережень усіх тих, кому на серці лежить доля і тяглість українства в діяспорі, процес завмирання рідної мови, а вміру з цим і відчуження нашої молоді від українства, а в деяких випадках навіть вияви ненависти до цього українства, жорстоко проявляється серед нашої молоді та повсякчас набирає більших пропорцій. Вистачає побувати на літніх таборах, або заглянути до домівок наших молодечих організацій, щоб завважити не тільки відсутність української мови та обмаль кваліфікованих виховників, які настільки володіли б своєю рідною мовою, щоб достатньо вив'язуватись зі своїх завдань, а навіть байдуже ставлення місцевого проводу до ,,питань мови".

Справа виховання нашої молоді надто важлива, зокрема в сучасну пору, в якій знаходиться український народ, щоб нею нехтувати і відкладати на завтрашній день. Тому проводи наших молодечих організацій мусять серйозно і безкомпромісово започаткувати рішучу акцію в обороні української мови, і не лише шляхом закликів, пропаґування і наголошування, але рішучою дією, спрямованою на покращання існуючого стану. Збереження української мови в наших молодечих організаціях мусить стати прапором їхніх зусиль, бо тільки шляхом збереження української мови, вони зможуть допомогти батькам закріпити в душі дитини ті ідеї, які дали почин цьм організаціям, а собі запевнити світле майбутнє.

Другим і чи не найважливішим допоміжним чинником рідного дому є наші церкви. Церква завжди відігравала і повсякчас відіграє одну з найважливіших функцій в збереженні тисячолітніх надбань українського народу. Церква була, є і залишиться тією найважливішою інституцією в житті людини і народів, особливо в житті українського народу, де вона була необхідною в кристалізації і визріванні ідентичности української нації. Почуття окремішности української нації до великої міри задержалося власне завдяки нашим Церквам. Тому наші Церкви в діяспорі мусять залишитися тим носієм наших національних надбань і заборолом проти денаціоналізації. Щоб успішно закріпити своє світле минуле та запевнити свою духову і фізичну тяглість і пов'язаність з українським народом, наші Церкви тут на місцях наших поселень, мусять за всяку ціну взяти на себе більшу відповідальність за долю нашої спільноти. В співпраці з батьківським домом, молодечими організаціями та іншими установами, вони повинні присвятити більше уваги вихованню нашої молоді не тільки в християнському, але також українському дусі. Защіплюючи християнську мораль та духову спадщину українського народу в душах нашої молоді, наші Церкви запевнять собі не тільки свою тяглість, але рівнож допоможуть братам в Україні в їхній нерівній боротьбі за волю і незалежність.

А. Юриняк

ЛЮДИНА І СИСТЕМА

(Про книжку „У смертельному колі" Степана Федорівського)

1. Зачула в корчах жалю повна мрій і надій молодість, обірвана протилюдською системою...

2. Витримати, за всяку ціну витримати і не впасти в зневіру під тягарем знущань над Людиною і нацією.

Два етапи, два життьові струми одного й того самого героя Наума Дубогриза в змаганні з тим самим ворогом на етапі першому і пізніше — на етапі другому, вже поза межами Батьківщини.

У короткому слові „До читачів" автор називає свій твір ,,певною мірою твором мемуаристичним... Усі події, місця, час і люди є реальні, колись широко відомі українському суспільству..."

З такою настановою автора тут і там заходить в суперечність белетристична манера звичайної повісти з одним головним персонажем — Наумом Дубогризом, у якому читачеві вільно вгадувати особу самого автора. Та, само собою, незалежно від літературної форми, вага і значення літературно-мистецького твору визначається насамперед змістом — ідеями в образах, поданих у творі. Під цим оглядом найголовніше місце займає, розуміється, герой твору — Наум Дубогриз. Хто ж він такий?

Син українського села на Поділлі він, як і його ровесники, до юнацьких років не був спеціяльно свідомий. Але усвідомивши „чиїх батьків син, ким, за що закутий", Наум уже не зійшов зі шляху боротьби за гідність і волю української людини. Перипетії цієї боротьби становлять епізоди (розділи) книжки-хроніки, при чому їх цілість творить залежне коло (звідси очевидячки, й назва „У смертельному колі") бо так розд. 1, як і розд. 29, останній належать до епізодів на чужині: Словаччина—Баварія. Отже, епізоди вітчизняні подані як героєві спогади, що „переплітають" епізоди чужинецькі, „сьогоднішні". Війна та ще чужина — як відомо, роблять людину черствою, ба навіть тупою і жорстокою. Письменницький такт автора допоміг йому зберегти образ головного героя в рамках традиційних селянських чеснот: найменшого прояву жорстокости, насильства Наум не дозволяє собі, натомість часто-густо — чим тільки може — помага ближньому в нужді. Тут власне, на нашу думку, авторові краще прислужилась би чисто літературна форма повісти, без підкреслення мемуаристики.

Якщо оцінювати літературно-мистецьку якість епізодів чужинецьких і вітчизняних, то ми перевагу віддамо таки вітчизняним: тут бо найдужче вражає контраст, між гуманністю й природним, що так скажемо, конструктивізмом селянського побуту й праці — з одного боку, і дикою жорстокістю, вандалізмом носіїв большевицького режиму: пригадаймо собі навалу „червоних кавалеристів" на дідову пасіку та блюзнірське стріляння п'яного командира по іконах у селянській хаті.

З великою душевною теплотою герой твору (а читач має право ототожнювати його з автором) згадує роки навчання — спочатку в селі, пізніше в місті (головно в Києві); пригадує міські постаті шкільних товаришів, також викладачів-українців. Із цих сторінок так і струмить на читача той ентузіязм, що ним справді була охоплена в роках українізації селянська і робітнича молодь українського походження. Вона так горнулась до освіти, так „ковтала" знання рідною мовою, що це передавалося й учителям і вони давали з себе максимум, хоч

(Продовження на стор. 3-ій)

Богдан Остап'юк

ВКЛАД УКРАЇНСЬКИХ ВЧЕНИХ ТА МИСТЦІВ У ДОРІБОК ЯГАЙЛОНСЬКОГО УНІВЕРСИТИТУ

I

Краків — древня столиця Польщі (польських королів) є осідком одного з найстарших слов'янських (побіч Карлового університету у Празі), а саме — Ягайлонського університету. Його оснував король Казимир Великий в 1364 р. Першим осідком Казимирового університету була лільниця Казимир (Казім'єж), за короля Ягайла його перенесено на вулицю св. Анна і названо Ягайловським. Останній осідок університету Колєгіюм Новум збудовано за Австрії, де він стоїть і досі.

Високий науковий рівень цього університету, з його багатою бібліотекою (до 1939 р. було в ній понад півтора мільйона книжок) був тією притягаючою силою протягом віків. Починаючи від 15 сторіччя, на цьому університеті студіювали українці з України, Польщі, Австрії та Росії. Але щобільше, багато з тих, що закінчили студії, ставали викладачами, професорами та славними науковцями. До найстарших українських вчених, які були викладачами цього університету, належав у першу чергу Павло Русин з Кросна, який викладав клясичну літературу. Він написав твір під т. зв. ,,Саффікон'' учителя Павла Русина з Кросна. Цей гуманіст і автор творів латинською мовою, демонстрував своє українське походження, підписуючись псевдом Павло Русин з Кросна Рутенус. Помер 1517 р. в Сяноці. Другим славним науковцем був Юрій Дрогобич (1450-1494), який викладав астрономію. Саме він був одним із учителів славного астронома, світової слави Миколи Коперника. Поет Григорій з Самбора (1523-1573) свої панегіричні вірші підписував також псевдонімами Роксолянус або Рутенус. Він учителював в Перемишлі, Познані, Черську біля Варшави та викладав піїтику, тобто поетику, на Ягайлонському університеті.

Виходець з Володавщини, полеміст Іпатій Потій (1541-1613) вчився в краківській Академії. Згодом став одним з організаторів церковної унії, за що польський король Зигмунд 3-ій призначив його київським митрополитом. Потій писав твори польською мовою на захист церковної унії. Галичанин Касіян Сакович (1578-1647) навчався в краківській Академії. З православ'я перейшов на унію, а згодом на католицизм. Він писав вірші та полемічні твори українською та польською мовами. Між іншим, він був автором українського вірша на смерть Петра Конашевича Сагайдачного. Доктор філософії проф. Омелян Чирнявський (1824-1888) з села Фльоринка на Лемківщині був одним з дослідників мінеральних джерел Бескиду. Від 1884 року був ректором Ягайлонського університету. В роках 1848-1924 був директором університетської клініки д-р медицини Валерій Яворський, який вславився своїми, на европейську міру, науковими працями. В краківський період свого життя габілітувався на доцента української мови і літератури Кирило Студинський (27 жовтня 1896 р.). Через п'ять семестрів, від квітня 1894 до половини липня 1899, провадив в цій ділянці виклади на Ягайлонському університеті.

До відомих вчених, науковців, які після Першої світової війни в рр. 1920-1930 викладали на університеті та інших високих школах Кракова, належали: професор д-р інж. Іван Фещенко Чопівський, один з найвизначніших українських вчених, світової слави знавець металюргії. Народився 20 січня в Чуднові Волинському, Житомирської области. Після закінчення в 1907 р. Політехнічного Інституту в Києві, виїхав до західньої Европи, щоб запізнатися з найновішими досягненнями на полі металюргії. Він одержав стипендію на дволітню практику в найбільшого в той час авторитетного металюрга проф. Обергофа у Вроцлаві. В 1922 р. очолює катедру металюргії в краківській Академії Гірничій. До 1930 р. видав три томи метальознавства, які знайшли незвичайно прихильну оцінку польських та закордонних фахівців. Від 1927 р., вже як д-р технічних наук, після 17-річної педагогічної діяльности, створив свою власну наукову школу. Йому завдячує польська наука першу повну оцінку та впорядкування наукового матеріялу в ділянці металюргії та сталі. Дійсний член НТШ Чопівський друкував свої наукові праці в періодиках НТШ українською мовою. Помер в 1949 році.

Відомий історик проф. д-р Степан Томашівський (1875-1930) викладав історію України на історичному відділі університету. ,,Мені найбільше імпонував, згадує у своїй книжці (автобіографії) ,,Мені 70'' проф. д-р Володимир Кубійович, — Томашівський своїм глибоким знанням і поглядами на історію , широким світоглядом і знанням світу,а навіть гострою (часто односторонньою) критикою української політики. Від нього можна було багато навчитися''. Томашівський помер в 1930 році.

В 1926 р. постало на університеті під керівництвом проф. Ніча ,,Студіюм Слов'янське'' як окремий департамент катедри української мови та літератури. Катедру української мови очолив проф. Іван Зілинський, один з найвизначніших українських мовознавців та діялектогів. Він викладав українську мову, фонетику, граматику старослов'янської мови, українську діялектику, українську описову та історичну граматику. Він був знаменитим фахівцем та педагогом, любив учнів та виховав кількох науковців, які продовжували працю в тій ділянці.

Після повороту з Німеччини в 1926 р. до Кракова Богдан Лепкий очолив катедру української літератури, спершу як доцент, згодом як надзвичайний, а в 1933 р. звичайний професор. Це була єдина катедра української літератури в колишній Польщі, яку він провадив до 1933 року. Після окупації Польщі большевиками ця катедра перестала існувати. В той час була в Кракові триместральна система, і Лепкий старався охопити цілість викладів в кожному триместрі. В одному викладав про Шевченка, в другому про І. Франка, в третьому про Лесю Українку, про М. Вовчка, ,,Слово про Ігорів похід'' і т. д. Аристократичний вигляд цього великого поета, письменника і науковця, його висока ерудиція, глибина думки, краса мови — скупчували біля катедри багато наших студентів. Велика дружба Лепкого з Владиславом Орканом довела до того, що Оркан не лише докладно познайомився з українською літературою, історією та життям нашого народу, але встановив особисте знайомство вже давніше з Василем Стефаником, а згодом з І. Франком, Михайлом Павликом, М. Лозинським, М. Яцковим та іншими. Як знаменитий знавець польської мови Лепкий переложив на польську мову ,,Слово о полку Ігоревім''. В 1932 році написав ,,Нарис української літератури'' в польській мові, переложив понад двадцять віршів Шевченка, які являються найкращими перекладами. Він брав участь у наукових конференціях, нарадах в Кракові, Варшаві та у Львові. В 1937 р. був найменований польським урядом на сенатора. ,,Сімдесят років життя, — згадує у своїй монографії про Б. Лепкого проф. д-р Василь Лев, — і 50 років невсипучої багатогранної праці знаменують творчість Б. Лепкого і в загальному визначають йому місце в історії української культури. Як професор університету і як сенатор, він був промотором і оборонцем нашої культури перед ворожими затіями, а помічником для тих, хто потребував його впливу''.

На правничому відділі був лектором проф. Юрій Панейко. Він був спеціялістом адміністративного права. Опріч цього, був він службовцем краківського воєвідства. Згодом проф. Панейка перенесено до Вільна, де він одержав катедру права. ,,Наша п'ятка, — згадує проф. Кубійович у вищезгаданій книжці — сходилися двічі на місяць в одній краківській каварні. Ці зустрічі мали радше товариський характер. Ми були різного віку (я був серед моїх колеґ ,,дитиною''), мали різні фахи, різні темпераменти і належали до різних політичних течій''.

Проф. д-р Володимир Кубійович здобув докторат в 1923 році на підставі праці про Ґорґани. В червні 1928 р. відбувся його габілітаційний кольоквіюм, а згодом пробна лекція на тему: ,,Розміщення населення в европейській частині Радянського Союзу''. У зимовому семестрі 1928/29 р. почав він як доцент викладати на університеті лекції з антропогеографії Радянської України. В 1930 р. вийшов друком під його редакцією ,,Науковий збірник географічної секції при Українській Студентській Громаді в Кракові''. Наукова та видавнича діяльність проф. Кубійовича, визначного географа України, праці, доповіді, виставки карт та діяграм, виступи за кордоном, — довели до конфлікту між ним і університетом

[Продовження буде]

Літні виставки в Українському Інституті Америки

Мистецька Комісія Українського Інституту улаштувала збірну виставку, в якій буде показано понад 80 праць українських мистців, малярів та скульпторів, переважно членів Українського Інституту.

Ухвалено теж виставити зразки українських ікон. Відкриття цієї виставки передбачається на 9 вересня 1978.

До того часу виставлено праці наступних мистців: Андрієнко, Архипенко,* Божемський, Багаутдем Рем, Балас, Гніздовський, Гординський, Ґрищенко,* Гуцалюк, Габода, Качуровський, Кіналь Ярослава, Курах,* Коцка,* Курелек,* Кучмак,* Лада Софія, Т. Левицький, Лісовська, Логуш, Лучаковська,(Армстронг), Мараз Роман, Мазепа-Коваль, Мороз, Морозова, Онишкевич, Оленська — Петришин, Пачовський,* Петренко-Федишин, Панчак, Христина Петровська, Раковська, Романчук,* Сологуб, Трохименко, Холодний, Цимбал,* Шероцька, (Крамаренко), Шонк-Русич, Венгринович, *). Означені відійшли у вічність.

Виставлено теж зразки гаптовання І. Петровської, як теж зразки скульптури наступних авторів: Армстронґ, Архипенко, Борч, Голодик, Коваль, Крук, Литвиненко,Молодожанин,Мухин і Сімянців.

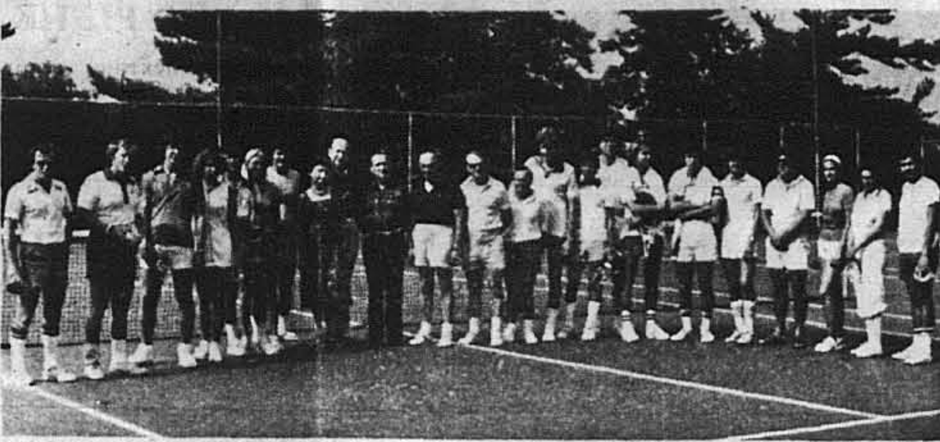
Виставки праць вищезгаданих авторів розміщені в залях на першому й другому поверху. На третьому й четвертому поверху відвідувачі можуть оглянути збірку Фундації Олекси Грищенка, зразки з народного мистецтва, пам-ятки церковно-релігійних дорогоцінностей, рідкісні макети та єдину в світі виставку патентів українських винахідників.

Виставки можна оглядати: вівторок-п'ятниця: від години 2 до години 6 вечора. Про відвідини в суботу й неділю можна умовитися листовно або по телефону (212) 288-8660.

Гуртові відвідини умовляти листовно.

Мистецька Комісія УІА

На Союзівці відбувся тенісовий турнів в подвійних грах

Фіналісти, учасники, організатори і гості після закінчення тенісового турніру у подвійних грах на Союзівці. (Світлив ред. Ігор Длябога)

Союзівка. — В суботу і неділю, 12-13 серпня, на цій оселі УНСоюзу відбувся 17-ий з черги тенісовий турнір в подвійних грах з участю 19-ох пар, які змагались в трьох групах.

В групі чоловіків, в якій стартувало 11 пар, перше місце здобула пара Юрій Савчак і Зенон Снилик, відвоювавши цей здобутий ними в 1975-му році примат. У фіналі Савчак-Снилик перемогли молоду пару студентів-працівників з Каліфорнії, Тиміша Чайківського і Мирона Шенкірика вислідом 7-5, 6-3. У півфіналах Савчак-Снилик перемогли Степана Федоровського і Ігора Лукова 6-3, 6-2, а Чайківський-Шенкірик — Олександра Олинця і Юрія Вальчука вислідом 6-4, 5-7, 7-6, при чому ці довгі змагання перерішила остання точка в дев'ятипунктовому „тайбрейкері". О. Олинець змагався з Ю. Вальчуком з уваги на неприсутність Романа Ракочого, мол., з яким він здобув першенство у двох попередніх роках.

В мішаних грах, в яких стартувало п'ять пар, перше місце здобула пара Арета Ракоча-М. Шенкірик, перемагаючи у фіналі Наталку Питляр і І. Лукова вислідом 6-2, 6-2. У півфіналах Ракоча-Шенкірик елімінували пару Оксана Прохоренко-А. Кордоба 6-0, 6-1, а Питляр-Луків перемогли Міру Кизик і Олександра Поповича вислідом 7-5, 6-4.

В групі юньйорів, до якої зголосилось три пари, перше місце здобули Андрій Кухар і Степан Базюк, добившись перемог над парами Юрій Цікало і Михайло Балабан та Б. Качоровський-А. Вовк.

В групі переможених чоловічих пар, перше місце здобули Юрій Петрикевич і Юрій Витанович, перемагаючи у цікавій фінальній грі Нестора Олесницького та Євгена Мандзія вислідом 6-4, 4-6, 6-3.

Турнір, що його влаштовував Карпатський Лещетарський Клюб, пройшов з успіхом помимо загрози дощу в суботу. Провідником змагань був інж. Роман Ракочий, ст., а йому допомагали Ю. Петрикевич, Ю. Савчак і З. Снилик.

Після фіналів в неділю по полудні відбулась коротка церемонія вручення уфундованих Союзівкою нагород, що їх фіналістам вручили: головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис, головний касир мгр Уляна Дячук, д-р Михайло Снігурович, бувший голова УСЦАК і СУАСТ-Схід та інж. Р. Ракочий. В коротких словах д-р Флис погратулював переможцям і подякував змагунам за участь в турнірі, а інж. Ракочий висловив признання УНСоюзові і Союзівці за уможливлення влаштовувати такі турніри на цій оселі.

Черговий тенісовий турнір на Союзівці — це крайові чемпіонати УСЦАК у всіх вікових групах, які відбудуться під час довгого вікенду з нагоди свята Дня Праці, починаючи від п'ятниці, 1-го вересня, до понеділка 4 -го вересня. Зголошення приймається тільки до середи, 23-го серпня.

Успіхи нашої молоді

ДИЯКОНСЬКІ СВЯЧЕННЯ О. ТАРАСА ПАВЛА ҐАЛОНЖКИ

о. Тарас Павло Ґалонжка

У неділю 13-го серпня ц. р. у Словтсбурґу, Н. Й., в празник Успення Пресвятої Богородиці Владика Василь Лостен, Стемфордський Єпископ, уділив дияконські свячення о. піддияконові Тарасові Ґалонжці.

Тарас Павло Ґалонжка, син Ярослави і Дмитра народився 10-го лютого 1954 р. в Бостоні, Масс. Народну школу закінчив в місцевій римо-католицькій школі, як теж і 8 кляс Школи Українознавства при парохії Святішого Серця Христового. Маючи успіхи в науці та бажаючи стати священиком, заохочений місцевим парохом о. Еміліяном Шараневичем, вступив 1967 р. до Малої Духовної Семінарії в Стемфорді. Після закінчення середньої освіти поступив у 1971 р. на філософічні студії в Колеґії Св. Василія Великого в Стемфорді, що їх закінчив 1975 р. ступнем В. А. Опісля Тарас виїхав на два роки до Української Католицької Духовної Семінарії св. Йосафата у Вашінґтоні, де свої богословські студії почав в Колеґії о. о. Облитів. У вересні 1977 р. Тарас виїхав до Риму на дальші богословські студії, навчаючись у Папському Університеті Св. Томи, де 12-го червня ц. р. отримав ступінь S. T. V. „Магна кум ляв-де" з Богословії. Восені ц. р. Тарас повертається далі до Риму, де задумує спеціялізуватися в Пасторальній Теології.

Нижчі і піддияконські свячення уділив Тарасові 19-го грудня 1976 р. Преосв. Владика Кир Йосиф Шмондюк, тодішній Стемфордський Єпископ.

Тарас належить до СУМА, як рівнож є членом 307-го Відділу УНС, де його батько є довголітнім секретарем.

Н. Н.

ЛЮДИНА І СИСТЕМА

(Продовження зі стор. 2-ої

матеріяльні умови були не раз дуже важкі.

І знову ж — як протилежність до цього радісного піднесення — важкий сум і біль огортають читача, коли слідом він читає про підступне нищення окупантською комуністичною владою культурно-мистецького життя в Україні, почавши з поголовного нищення освітніх і наукових кадрів. Найбільшою трагедією цих людей було те, що їм навіть не снилося валити совєтську владу: не бувши людьми політики, ці люди: учителі, науковці, літератори і різних фахів мистці — вони поняття не мали і не підозрівали — яких гігантичних розмірів сягне большевицька провокація: вони щиро повірили в можливість будувати й розвивати українську національну культуру в рамках УССР, і віддавалися цьому будівництву всією душею.

Багато сторінок книги зайняло змалювання життя-буття арештованих у чекістських катівнях і в'язнях у тюрмах. Позитивною рисою автора є те, що він не скочується до утертого іншими прикрашуваннями „своїх" українців, і понижування неукраїнців. Це стосується не лише жертв режиму, а його посіпак: їх людська гідність чи негідність не обумовлена самою лише національною приналежністю.

Досить переконливо показано освідомчу ролю в'язниці, як свого роду „політичного університету" для вперше сюди запроторених українських діячів, особливо сільських інтеліґентів (до яких належав і наш герой — Наум Дубогриз), великою мірою не позбавлених ще наївної віри в людську справедливість. У цьому пляні варто подати цитату з 179 стор. Колишній заввідділу наросвіти Погребнюк ось як „розкриває душу" перед Дубогризом: „...я зрозумів, що масові арешти є специяльною політикою партії стосовно українців. Правда, арештовували й ламали ребра і комуністам інших національностей, навіть жидам, а нашого брата, товаришу Добогриз, тут було битком набито... Кожен, хто почував себе українцем, незалежно від його соціяльного походження, партійности і заслуг — всі для НКВД є фашисти. Розумієте?" А коли Добогриз удав, що ніби не цілком розуміє, Погребнюк додав: „Комунізм — це лише параван, за яким ховається російський шовінізм. Ідейних комуністів уже немає. А, хочеш бути комуністом, зречися не лише рідної мови, а й рідної матері, прославляй імперських катів, починаючи від Івана Грозного і до сучасного..."

Автор книги чимало місця присвятив (особливо в останніх розділах) товаришам по в'язничній камері з колишньої большевицької еліти: червоним командирам, високим партійним і урядовим достойникам. Їхніми устами автор подає читачам критику комуністичної системи урядування і господарки. Зокрема багато наведено висловлювань в'язня Іванова — в минулому довгочасного секретаря ЦК всесоюзного комсомолу. Ось що каже цей довголітній „будівник комунізму": „комунізм здійснити неможливо. Бож усіх людей не можна стригти на один копил... Але ті, що ширять ідею комунізму, добровільно її не зречуться, бо так же мусіли зректися власного добробуту і влади...Якби народні маси знали, як живуть члени Політбюро і взагалі високі партійні достойники, то совєтська система завалилася б за один день".

Коли ми при змалюванні чекістських підвалів і в'язниць з написами на фронті (рос. мовою): „Здесь не наказывают, а направляют" (яка блюзнірська іронія!), то мусимо подати одну заввагу: макабричні сцени знущань над в'язнями подано з надмірними натуралістичними подробицями, що можна було б опустити. Адже про садистичні витівки тюремщиків можна сказати в делікатнішій формі й в іншому стилі.

Ми вже сказали раніше, що „У смертельному колі" побудовано за принципом співставлення контрастів життьового шляху героя: дитинство і молодечі роки напоєні жадобою все знати і ближньому допомагати — це струм мрій і надій; перекреслення їх насильником заодно не зламало героя, але — річ ясна — мрійника обернуло в тверезого реаліста з чималою домішкою холодного скептицизму. Це позначилося найбільше на поведінці й висловлюваннях Наума Дубогриза цього Alter Ego автора — під час життьового шляху вже на чужій землі: Чехо-Словаччині, Німеччині. Правда, у книзі закордонний відтинок життя Наума закороткий у порівнянні з життям у Рідному Краї. Може згодом і тут він зустріне радість життя і друзів, як Михайло Бондаренко, і безмежно йому віддану Гафійку й реалізацію ідей добра. Та про це читачі можуть довідатися лише з дальшої творчости автора.

Книгу гарно, охайно видало Українське Видавництво в Лондоні (Англія), 238 стор. друку, накладом автора. Ціни книги й тиражу не позначено. Зачуваємо однак, що автор книгу продає по 6 дол. за примірник. Отже є шанс книгу придбати від автора, адресу якого тут подаємо: 4629 — 46-th Street, San. Diego, Calif., 92105.

Архівальної вартости музичні інструменти у Державному музеї Києва

Київська „Культура і життя" інформує, що Державний музей театрального, музичного і кіномистецтва УССР набув, отримуючи з Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії — унікальну колекцію народних музичних інструментів. У цьому музеї сьогодні знаходиться триста експонатів, на підставі яких можна пізнати родовід інструментів — від старовинного гудка і басолі до сучасних зразків скрипки. Там і духові інструменти — сопілка, флояра, трембіта й ударні — бубон, барабан, тарілки, підкови, літаври, деркач, і струнні інструменти — гуслі, цимбали та багато інших, назви яких вже лише можна зустрінути в енциклопедичних довідниках. Можна у цьому музеї побачити і ліру, походження якої виводиться ще від X сторіччя, торбан, на якому грали в Україні в XУII сторіччі. Є і бандури, деякі з них пам'ятають часи, коли жив Тарас Шевченко, а інші знову модернізовані і сконтруйовані сьогодні. Реставровано тут також такі інструменти, як : ліра, кобза і цимбали, які колись належали видатному українському композиторові М. Лисенкові, біля них — скрипка і віольончеля, на яких в минулому грав М. Кропивницький, є й кобза знаменитого співака-музиканта Кушнеріка.

Львів'яни виконали „почесне замовлення" для Гавани

На сторінках совєтської преси майже щоденно можна зустрінути статті, звідомлення фотографії, змістом яких є наголошення на „дружні зв'язки з Кубою". В серпневому числі київської „Радянської України" надруковано вістку про те, що понад три тисячі львівських виробників автобусів, притримуючись девізи: „Автобусам для XI Всесоюзного фестивалю молоді і студентів на Кубі — комсомольську гарантію", виконали „почесне замовлення", сконструювавши 90 комфортабельних ЛАЗів, які уже курсують вулицями кубинської столиці. Спеціялісти зі Львова допомагають шоферам Куби освоїти їх. Ці автобуси з львівською маркою „високо оцінили учасники фестивалю", — пище „Радянська Україна.

100-річчя міста Ватерфорду відзначено при участі української громади

(КУК) — В червні і липні 1978 р. мешканці Ватерфорду в Онтаріо відзначували 100-річчя існування свого міста. З тієї нагоди в ювілейному поході брав участь нагороджений трофеєм український віз-флоут з Тризубом на його чолі. На цьому возі Оля Андрушко репрезентувала Українську Матір в оточенні студентів-танцюристів під доглядом Ф. Закамарка і Ю. Дем'янова.

Під проводом Відділу КУК українська громада Ватерфорду рівнож приймала активну участь в різних імпрезах Ювілейних Святкувань, які увінчалися успіхом завдяки помочі таких осіб, як: Галина Магаляс — голова ЛУКЖ, Ольга Андрушко — голова Т-ва ім. Лесі Українки, Ф. Закамаренко, Ю.Дем'янів І. Шебець, І. Коропко, Ф. Рабієвський, А. Семерко, П. Горжацький, Д. Дем'янів, танцювальний гурток з Ошави під проводом П. Воробця та інші.

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР НА ЛОНҐ АЙЛЕНДІ

Іст Медов, Н. Й. — Старанням Відділу УККА — повіту Нассав на Лонґ Айленді, тут у програмі етнічних вечорів, спонзорованих Адміністрацією Парків відбудеться Український Вечір в Айзенгавер парку в Іст Медов, біля Гемстеду. Вечір відбудеться в понеділок, 21-го серпня ц. р. о год. 8:30 вечором. Мистецьку частину вечора приготовляє Т-во „Українська Опера" під керівництвом артистки-співачки Галини Андреадіс. У програмі виступлять два танцювальні ансамблі — „Таврія" і група ОСУМА з Ню Йорку під керівництвом О. Гензи, як рівнож відомий бандурист Р. Левицький та солісти „Української Опери".

НІКСОНОВІ НАРОДИЛАСЯ ВНУЧКА

Сан Клементе, Каліфорнія. — У вівторок, 15-го серпня, Джулі Ніксон-Айзенгавер народила дочку, яка є першою внучкою колишнього президента Ричарда Ніксона і п-і Пет Ніксон, а також правнучкою колишнього президента Двайта Д. Айзенгавера, бо батько новонародженої дівчинки, якій дано ім'я Дженні, — це Дейвид Айзенгавер, внук президента Айзенгавера.

З діяльности ЛМК в Ню Йорку

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР В ПОШАНУ ПОЕТА-АЛЬПІНІСТА АДРІЯНА ГАРАСЕВИЧА

29-ий Курінь УПС „Сіроманці" і Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку спільно пошанували в п'ятницю, 5-го травня ц.р. пам'ять поета - альпініста Андрія Гарасевича у 60-ліття з дня народження і 30-ліття трагічної його смерти під час альпійських мандрів.

Вечір відкрив голова Клюбу, інж. Тарас Грицай та передав провід програми в руки сеньйора-пластуна, інж. Віктора Яворського.

У короткому вступі інж. Яворський склав подяку присутнім гостям від Куріня „Сіроманців", що прибули віддати пошану пластунові-поетові, який так передчасно і трагічно загинув в альпійських горах — опісля подав деякі відомості про цей пластовий Курінь. Засновано його в 1952 році, а патроном Куреня обрано Покійного Андрія, щоб пам'ять про цього зразкового пластуна, поета, спортовця і музика не затратилась і не забулась, бо це була людина більшого формату, наділена великими спосібностями. Провід Куреня порішив присвятити Покійному Андрієві цей вечір і пригадати його діяльність, як пластуна і поета.

Від ЛМК — маестро Степан Крижанівський привітав д-р Лярису Залеську-Онишкевич, що виступила зі словом про покійного поета. Особисто вона його не знала, але запізнавшися з архівом поета, високо оцінила його поетичну спадщину. Виростав він у важких часах польської окупації Західньої України, пізніше в кривавих часах Другої світової війни, що розігрувалась також і на українських землях і ці переживання зформувались у його писаннях. У 1941 році вийшла в Празі друком перша збірка його поезій, в якій ясно зарисувалась сильветка поета, як бойового українського патріота-принципіяліста, його відчуття справедливости, мужности і шляхетности, його співчуття для всіх покривджених — це зариси його мистецького „кредо" в поезії і прозових оповіданнях, новелях тощо.

Д-р Л. Онишкевич відчитуючи вибрані поезії і аналізуючи декотрі фраґменти та поетові вислови, вказувала на шляхетні риси його душевних переживань, високу ідейність і великий патріотизм.

На еміграції покійний поет проживав у таборі в альпійській місцевості Берхтесґаден і там був учителем української мови в місцевій гімназії. Був членом „Українського Мистецького Руху", сам багато вчився і читав, зокрема дуже шанував поета Маланюка і його творчість. Відійшла передчасно людина, що могла б ще краще і сильніше прислужитись своєму народові і своїй рідній письменницькій культурі.

Після доповіді, в музичній частині вечора, оперова співачка Лихолай при фортепіяновому супроводі професор Калини Чічка-Андрієнко відспівала пісню „Діброва зелена" — Гнатишина, і „Ой горе, горе серцю" — Дремлюги під довготриваючі оплески за спів і гарні пісні.

Пластун - сеньйор Юрій Денисенко у мистецькій формі прочитав декілька поезій із збірки поета „До Вершин".

У другій частині вечора маестро Степан Крижанівський з акторським хистом прочитав новельку „Білий Спокій" із збірки „Будні і Неділя" письменника Івана Керницького - Ікера про Свят-Вечір в таборі „Орлик" в Берхтесґандені в гостиннім домі п-ва Гарасевичів, в якій ніжно і тепло згадує друга-поета.

На закінчення вечора Тамара Лихолай відспівала пісню „Надія" до слів Лесі Українки, „Чи я в лузі не калина була" і „Нащо мені чорні брови" до слів Т. Шевченка, і за те вдячна авдиторія голосними оплесками подякувала належно обидвом паням за дуже милий спів при досконалім акомпаніяменті.

На сцені в залі завішено портрет поета — роботи мистця Sнастазієвського і поставлено в'язанку квітів, а всі присутні гості отримали в дарунку збірку поезій покійного поета „До Вершин.

Б.Б.

Бас-баритон Стефан Шкафаровський виступить в головній ролі оперети „Савт Пасифік"

Стефан Шкафаровський

Йонкерс, Н. Й. — Йонкерські газети поінформували, що молодий співак бас-баритон Стефан Шкафаровський, який виступає також на українських імпрезах, виступить тим разом в днях 18 і 19 і опісля 24, 25 і 26-го серпня ц. р. в головній ролі Еміля де Бека в опереті „Савт Пасифік" Роджерса і Гамерштайна в Йонкерському Літньому Театрі і в Комюніті голл (Об'єднана Методистська Церква — 167 Скарсдел ровд, Йонкерс, Н. Й.). Всі вистави „Савт Пасифік" відбуватимуться о годині 8-ій вечором

Стефан Шкафаровський студіював спів у Весчестерській консерваторії, а опісля виступав в багатьох містах ЗСА, а також на Союзівці і Оселі СУМА в Елленвіл.

Працівники Союзівки...

(Продовження зі стор. 1-ої)

Союзівки в сатиричному насвітленні та кілька гумористичних куплетів доповняли цю триактівку.

В підрядних ролях виступали: Ліда Пелещук, Марта Кордуба, Ліда Семущак, Богданка Принада, Оксана Тромса, Славко Сперкач, Стефко Ганкевич. Деякі з них дублювали як танцюристи і співаки. Як і В. Квас, автор п'єси В. Гентіш, крім фортепіянового акомпаньяменту, виступив в одній із сцен, відтворюючи „анонімного" гостя на Союзівці, якого „жінка працює в Свободі".

Аня Дидик, крім подвійної ролі в п'єсі, займалась режисурою, вокально-музичними керівниками були О. Кордуба і А. Худолій, хореографією займалась Олена Оприско, декорації приготовила М. Кордуба, а Юрій Баранський був технічним керівником.

Крім д-ра Флиса, під час „бенкету", А. Дидик представила і удекорувала квітами: головного секретаря УНСоюзу Володимира Сохана, головного касира мгр Уляну Дячук, головного організатора Василя Оріховського, головного редактора Антона Драгана, редакторів Зенона Снилика, Любов Коленську, Володимира Левенця, Ігоря Длябогу, Рому Сохан, членів адміністрації, п-і Любу Лапичак, Квітку Стецюк, Олену Гентіш і Дарію Семеґен та працівників друкарні Богданну Симчик і Олю Петрінчик. В дальшому А. Дидик відмітила присутність на залі авторів і співробітників „Свободи" Миколу Приходька і Івана (Ікера) Керницького та привітала гостюючих на оселі активістів УНСоюзу та читачів „Свободи".

Після постановки п'єси гості забавлялись на терасі „Веселки" до звуків оркестри „Темпо".

В неділю в пополудневих годинах на Союзівку загостив маестро Едвард Козак (ЕКО) з дружиною та виставив свої і своїх синів Яреми і Юрія олії. У вечірніх годинах ЕКО, Ікер і деякі працівники Союзівки поставили для гостей мистецьку програму.

У глибокому смутку повідомляємо Членів, що в п'ятницю, 11-го серпня 1978 року, помер на 73-му році життя

бл. п.

НІКОН БІЛОК

довголітній член УКС, визначний громадський діяч і другий заступник голови УКСпілки в Рочестері, Н. Й.

ПОХОВАНИЙ на українському цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дирекція УКСпілки

СПОРТ

Редагує О. Твардовський

УСВТ „Ч,СІЧ" — БЕРҐЕН КІКЕРС С.К. 2:0

Юньйон, Н. Дж. 27-го липня — Цими змаганнями перша дружина „Ч. Січі" розпочала гри 15-го літнього турніру копаного м'яча, що його в цьому році спонзорує компанія Пабст Блю Рібон. Як і в попередніх роках в цьогорічному турнірі беруть участь 8-дружин трьох різних ліґ Стейтів Ню Йорку і Ню Джерзі — „Ч. Січ" єдина дружина, репрезентант Шейфер Ліґи.

Космополітальну Ліґу, кол. Німецько-Американський Футбольний Союз, репрезентують: Юньйон Лянцерс (кол. Єлизабет С. К.), карні Амерікенс, Словак Юнайтед, Пассейк Спортфрендс, Берґен Кікерс і Юньйон Кавнті. Італійську лігу репрезентує клюб Беґнаріс.

У звітовій зустрічі з клюбом вищої дивізії Космополітан-Берґен Кікерс, „Січовики" в більшості тримали ініціятиву в грі, були більш мобільні і завзяті, завдяки чому осягнули бажану перемогу. В 20-ій хвилині Василь Каздоба здобув ведення 1:0, який вміло завершив гарну комбінацію Михайла Фарміґи. Цей вислід не змінився до перерви. В другій половині німці провели кілька швидких контратак, які одначе успішно ліквідували воротар Маріян Хамуляк енергійні оборонці: Юрій Бакун, Анатолій Охрименко, та після заміни О. Мельник. В кінцевій фазі зустрічі „Січовики" мали гнітучу перевагу і з ряду можливостей Даніґин здобув чергового ґоля змагань, яким встановив остаточний вислід гри 2:0. Крім згаданих змагунів в складі „Ч. Січі": А. Бакун, Р. Ганич, П. Ілич, В. Леонів, О. Фурман. Провідники Л. Рудзінський і А. Ґбур. Чергові змагання в цій серії „Ч. Січ" відбуде з сильним клюбом Юньйон Кавнті, дня 10-го серпня ц. р.

ЗАКЛИК УСВТ „Ч.СІЧ" ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Від Редакції Спорту

У попередніх числах машої сторінки ми помістили відповідні звернення до українського громадянства УСВТ „Ч. Січ", який уважаємо є на часі і однаково відноситься й до інших наших осередків, де існують українські спортові і молодечі організації.

Високоповажні Громадяни, Прихильники Української Молоді!

Українське Спортово-Виховне Т-во „Чорноморська Січ", що в наступному році відзначуватиме своє 55 - річчя активної виховно-спортової праці, оцим звертається до Вас із закликом та просьбою про дальшу моральну й матеріяльну піддержку. Живемо у важких і бурхливих часах, коли в місцях українського поселення слабнуть, а той зникають окремі наші організації у висліді денаціоналізації і відчуження від українських громад значної частини нашої молоді. З кожним черговим роком маліє число охочих людей до праці в наших організаціях. Прийшла найвища пора „бити в дзвін тривоги", яким ми мусимо розбудити усіх цих наших громадян, що ще можуть причинитися до підсилення існуючих наших організацій, які продовжують боротьбу за дальше наше існування.

Українське Спортово-Виховне Товариство „Ч. Січ" відоме в своїй історії із вірної служби своїй громаді і нашій загальній справі, продовжує жертвенно працювати у спортово-виховній ділянці, завдяки якій придержує сотні українського юнацтва при нашій організованій громаді. В рядах нашого Т-ва українська молодь послідовно й успішно поглиблює знання та вміння в різних ділянках спорту і рівночасно через спорт гідно пропаґує українське ім'я в американському довкіллі. Немає під сучасну пору кращої пропаґандивної зброї, як спорт.

Крім цього фізична культура і спорт зміцнюючи здоров'я людей є важливим чинником в боротьбі зі злочинством та наркоманією.

Саме для цього УСВТ „Ч. Січ" розбудувало в своїй системі різні ділянки спорту: копаний м'яч, відбиванку, теніс, бейзбол, плавання, настільний теніс, шахи і ін., в яких працюють визначні тренери і фахівці та виховники. Для підсилення цих ділянок і справжнього виховання нашого юнацтва УСВТ „Ч. Січ" вже 9 років провадить на оселі „Верховина" свою Спортову Школу, в якій перейшли солідний вишкіл тисячі учасників, велике число теж з інших міст Америки і Канади, в яких вони тепер гідно репрезентують в спорті інші спортові осередки. УСВТ „Ч. Січ„ завжди ставило на першому місці свій важливий обов'язок дбати про фізичне й духовне виховання української молоді і прагне виконувати його дальше. Маючи в своїх рядах жертвенних працівників, патріотів наше Т-во може успішно дальше працювати при дальшій моральній й матеріяльній допомозі українського громадянства. Без такої допомоги УСВТ „Ч. Січ" не зможе здійснити дальших плянів спортово-виховної праці.

Тому Управа Т-ва рішила звернутися до українського Громадянства з просьбою набути 5-ти долярові виказки, які служитимуть для їх власників картою вступу на усі змагання І-ої дружини копаного м'яча і інших дружин.

У цей час, як в ЗСА копаний м'яч, відбиванка і теніс набувають небувалої популярности наше громадянство не може не піддержати наші активні дружини в яких змагається наша рідна молодь.

Не відмовте тієї піддержки нашому Т-ву, коли до Вас звернуться особисто, або листовно наші представники.

Вступайте масово в ряди УСВТ „Ч. Січ"! Вписуйте своїх дітей до активних ланок „Ч. Січі"! Відвідуйте постійно усі змагання і розвагові імпрези „Ч. Січі"! Допомагайте нам виховувати здорову тілом і душею українську молодь!

Управа УСВТ „Чорноморська Січ"

Велика втрата

У Чікаґо дня 10-го червня ц. р. по короткій серцевій недузі, ненадійно помер д-р Роман Фільварків. Його смерть — це болюча втрата не тільки для найближчої родини, але й для цілої нашої спільноти, бо Покійний був вартісною людиною з уваги на свої інтелектуальні здібності, шляхетні прикмети духа й характеру, високі професійні кваліфікації.

Його життьовий шлях був важкий, за винятком безжурних дитячих років. Він народився 5-го січня 1919 р. в селі Демня біля Миколаїва над Дністром, де його дідо о. прелат Николай був довголітнім парохом. Батько Євген працював у Намісництві Державних Лісів як дипломований інженер - лісник Віденського університету, тому сл. п. Р. Фільварків виростав і виховувався у Львові. Під дбайливою опікою батьків він здобув знання й освіту, закінчуючи середнє навчання матурою в Українській Академічній Гімназії-Філії 1937 року.

Як гімназійний абсольвент, снував великі пляни й надії. Але, внедовзі прийшли перші розчарування й удари лихої долі. Маючи природні технічні здібності, намагається дістатися на політехніку у Львові. Через обмеженість місць для українських студентів і польську шовіністичну політику туди його не прийняли. Чергового року знову те саме. І так пропадають два шкільні роки.

Назрівають трагічні події. Напередодні Другої світової війни померла його молода мати, яка походила зі стародавнього священичого роду Стефановичів. З приходом першої большевицької окупації, НКВД арештувала двох його братів, які гинуть замордовані. Тіло молодшого з них знайдено між стосами трупів Львівської тюрми — Бриґідок. Прибитий важким горем, внедовзі після того вмирає на розрив серця нещасний батько. В часі другої большевицької окупації гине наймолодша сестра із виснаження і побоїв, після довшого перебування в тюрмі за співпрацю з УПА. За німецьких часів бл. п. Роман попадає в тюрму, з якої за наполегливими стараннями своєї сестри вдається вийти на волю. По виході з тюрми вступає на медицину. Університетські студії перериває вибух німецько-большевицької війни. Треба покидати рідні землі і втікати на чужину.

На еміґрації, спершу працює як студент в одному з Віденських шпиталів, а згодом продовжує медичні студії в Інсбруцькому університеті. Важкою працею, серед несприятливих обставин, заробляв на прожиток і оплату своїх студій. Тільки завдяки надмірним зусиллям, залізній силі волі й непересічним здібностям, здобуває 1949 року лікарський диплом. Впродовж року виготовляє наукому працю і 1950 р. одержує докторат.

В 1951 р. переїжджає на постійний побут до ЗСА, започатковуючи новий етап у своєму житті, етап боротьби за осягнення найвищих професійних кваліфікацій і гідне виконування свого почесного звання. Із тією метою знову важко працює, відбуває лікарські практики — інтерншіп, резидентуру патології, здає успішно різні іспити, постійно поглиблює своє знання, здобуваючи чимраз кращі й вищі становища. Як сеньйор - патолог, був інструктором в Джордж Тавн і Норт - Вестерн університетах, директором Приватних Клінічних Лябораторій в Чікаґо, членом Колеґії Американських Патологів, Американського Т-ва Клінічних Патологів і Академії Інтернаціональної Патології.

У приватному й родинному житті Покійний був привітний, скромний, щирий, услужний, щедрий, вирозумілий для інших, коротко сказавши, — була це майже ідеальна людина, яку любили, шанували й високо цінили свої земляки й чужинці.

Перебуваючи у Вашінґтоні, він брав активну участь у суспільно - громадському житті, для розвитку якого немало причинився. В Чікаґо деякий час співпрацював у редакції часопису „Українське Життя", але не поділяв його ідеологічних напрямних, тому звідтіля відійшов. Залишився активним членом Іллінойського Відділу УЛТПА. Був популярний як великий любитель природи, добрий лещатар, ловець і рибалка.

У вирі праці, після важких життєвих зусиль, турбот, поривів і змагань, коли здавалося усміхнеться йому щастя, несподівано прорвалося намисто його життя, бо з Божої волі його душа відійшла в небесні хороми, де нема сліз, болю й печалі.

Н. Н.